

[Hans Pinstrup.]

for, hvad tvungent forpagterforhold kan medføre: bedriftens genopbygning efter hvert forpagterskifte, et dårligt besiddelsesforhold at lovfæste. Jordlovsudvalgets millionunderskud på driften af jordejendomme taler i hvert fald ikke til gunst for offentlig drift af landbrugsvirksomheder.

Alle partier har givet tilslutning til lovgivningen til hindring af ulovlig nedlæggelse eller samdrift af bestående brug. Dette ville være gennemførligt ved nogle enkle og klare bestemmelser om, at hver enkelt landbrugsejendom skal være boplads for folk, der driver den, samt ved indførelse af et tilsyn søgnevis. Det ville afgjort være muligt søgnevis at føre tilsyn og kontrol og hindre alle ulovligheder. Derigennem kunne man sikre, at hver eneste ejendom blev boplads for folk, der driver den, og denne lovgivnings hovedformål kunne ved sådanne enkle og klare bestemmelser være opnået. Det har man imidlertid ikke ønsket, for man har søgt de fornævnte andre formål fremmet. Det er endog sket i så stor udstrækning, at man har søgt at tilsløre det, der i dag og gennem en årrække har begrænset og formindsket landbrugsejendommenes antal, og man har ikke fremmet udstykningen og køb af tillægsjord i det omfang, det har været muligt og efter min opfattelse også ønskeligt.

Hovedårsagen til, at antallet af landbrugsejendomme ikke er forøget mere trods udstykningen, er slet ikke de ulovlige nedlæggelser. De forekommer i et vist antal, og det er noget, man skal hindre, men det er dog byernes kolossale vækst, der har slugt tusinder og atter tusinder af landbrug, en udvikling, der ikke har kunnet standses, og naturligt kan man ikke hindre, at der åbnes plads for byernes næringsliv og befolkning. Men sideløbende med denne udvikling er der ved den sidste ejendomsskyldvurdering gennemført sådanne forhøjelser i store cirkler omkring byerne, at det betyder nedlæggelse af andre tusinder af landbrug som følge af ejendomsskatter, større, end de kan udredes gennem landbrugsmæssig udnyttelse, en udvikling, der direkte modarbejder den lovgivning, som alle ellers ønsker fremmet, til oprettelse af flest mulige landbrugsbedrifter, dobbelt uheldig i en tid, da man har begrænset oprettelsen af nye brug. Derfor er der al anledning til at undersøge og overveje dette forhold meget grundigt, ikke mindst under hensyn til, at det i mange tilfælde drejer sig om jord, der først i en fjern fremtid, måske aldrig, bliver det, man kalder byggemoden. Vil man værne om opretholdelsen af de be-

stående landbrug, må alle forhold tages i betragtning.

Beklageligvis blev det store udbud af ejendomme i årene 1930—1940 ikke udnyttet til ordning af jordspørgsmålene, herunder også tillægsjordspørgsmålet. Mulighederne havde været tilstede, om jordlovsudvalget havde været mere aktiv på dette område. Det er mig i øjeblikket uforståeligt, at det ikke er gørligt at oprette flere nye brug end planlagt på grundlag af de økonomiske betingelser, der enstemmigt er vedtaget i rigsdagen. Det er urimeligt, at materialetildelingen skal hindre det. Hvorfor søger jordlovsudvalget ikke f. eks. på det tidligere tyske gods Fussingø hjemmel til en særhugst af træ til bygning af husmandsbrug på så billige betingelser som muligt? Jeg henviser i denne forbindelse til mine udtalelser, da lovforslaget sidst var til behandling. Sammenlignet med det, man foreslog, var det kun et lille indgreb, tilmed på et område, der tilhørte staten. Det forekommer mig, at der trænges til en forstærket indsats på dette område i den øjeblikkelige situation. Når jordlovsudvalget nu har fået effektiv forkøbsret til over 5 000 landbrug årligt, ville det eneste sagligt rigtige være, at lovgivningsmagten afventede, hvordan jordlovsudvalget klarede den opgave. Allerede nu klages der over, at folk, der frivilligt har solgt tillægsjord, endnu et år efter ikke har modtaget betalingen, se f. eks. „Husmandshjemmet“ nr. 3 for 16. januar 1949.

For at fremme ekspropriationskravet søger man sagligt urigtigt at gøre udstykningsloven til en mindre betydende lovgivning; men en lov, der årligt giver forkøbsret til over 5 000 ejendomme, kan ikke være mindre betydende, det skal fremtiden nok gødtgøre. Det viser kun, hvordan det saglige trænges i baggrunden til fordel for det politiske og agitationsmæssige, sådan som vi har hørt det fra de forskellige ordførere. En fremadskridende udstykning i det omfang, ungdommen melder sig, og en ordning af tillægsjordspørgsmålet på ejendomsrettens grundlag skal få min — og jeg kan tilføje De samvirkende danske Landboforeningers — ubetingede støtte. Det skal ikke komme til at mangle på sagligt medarbejderskab i tremandsudvalgene landet over. Vi vil støtte klare og enkle bestemmelser til hindring af en ulovlig nedlæggelse eller samdrift af bestående brug, men en lovgivning som foreslået må jeg afvise og anbefale tingets medlemmer at stemme imod.

Min opfattelse af lovforslaget om landbrugsejendomme og dets karakter deles af